

Nytt arbetssätt – även för granskarna ...

FORSS prioriteringskommittéer, som tar fram förslag till beslut om anslag till forskningsprojekt, har i och med den nätburna ansökan fått ett väsentligen förändrat arbetssätt.

Det har medfört en kvalitetsökning i granskningen som blir mer och mer märkbar i och med att antalet ansökningar i den nya databasen växer. Skälen till detta är främst två:

- Alla ansökningar kommer nu att ha samma uppbyggnad, vilket gör det enklare att jämföra och hitta i alla uppgifter. I pappersform var detta inte alltid enkelt!

- FORSS får en lättillgänglig databas över alla ansökningar från och med år 2005. Med den som utgångspunkt blir det enkelt för kommittéerna att gå tillbaka och se på gamla ansökningar – det var inte alltid möjligt att ha allt tillgängligt i det enorma pappersarkivet. Det blir också lätt att se vad som redovisats, hur medlen utnyttjats och liknande som påverkar hur förslagen ska bedömas.

Ulf Ekström
FORSS sekreterare

Inte bara de sökande påverkas av de nya ansökningsrutinerna. Tre granskare, professor Johannes Järhult, Jönköping, professor Jan Ernerudh, Hälsouniversitetet i Linköping, och docent Birgitta Larsby, Hälsouniversitetet i Linköping, tittar koncentrerat mot en presentation av en elektronisk ansökan.

Nu ersätter nätet alla papper

Enklare att söka, 10 oktober gäller för alla

Från och med mitten av maj 2005 kommer alla FORSS ansökningar att göras över nätet. Samtidigt introduceras ett förenklat ansökningsförfarande för FORSS.

Text & foto: Ulf Ekström

Fullständig- och fortsättningsansökan inne 10 oktober.

Det innebär att den preliminära ansökan, som FORSS har använt sig av i tio år, försvinner. I stället lämnas en fullständig ansökan in senast den 10 oktober varje år.

Detta datum gäller även för fortsättningsansökningar.

Stöd till Utvecklingsarbete/pilotprojekt och Programgrupp.

Ansökan som rör Utvecklingsarbete/pilotprojekt har tidigare kunnat lämnas löpande under året. Men eftersom antalet ansökningar nu blivit så stort, har FORSS valt att ta emot dem i två omgångar istället.

Senast den 10 oktober, samt en gång till under året – 31 mars – kan ansökan om stöd till Programgrupp och stöd till Utvecklingsarbete/pilotprojekt lämnas.

Datum för ansökan

• FoU-projekt	10 oktober
• FoU-projekt/
fortsättningsansökan	10 oktober
• Utvecklingsarbete/
pilotprojekt	10 oktober 31 mars
• Programgrupp	10 oktober 31 mars

Målet för FORSS är att beslut beträffande höstens ansökningar skall kunna meddelas de sökande före jul, och att medlen ska vara tillgängliga i januari.

Mer än 100 forskare har redan prövat på det nya ansökningssystemet. Läs på sidan 4 om hur den första omgången fungerade. ▶

► Har du aldrig sökt via nätet?

Till nästa ansökningstillfälle, den 10 oktober 2005, kommer alla FORSS ansökningar att göras över nätet. Du som funderar på att söka – gå in på FORSS hemsida, www.forss.ltkalmar.se och sök dig fram till ansökningshandlingarna. Då kommer du till det nätbaserade ansökningssystemet.

FORSS har anslutit sig till ett sedan fyra år existerande ansökningssystem som utvecklats för region Västra Götaland. Det är alltså utprovat och sedan anpassat till FORSS behov, och nu använt i den senaste omgången av fullständiga ansökningar till FORSS i januari 2005.

Systemet bygger på två komponenter: ansökningsformulär och personkort.

Formuläret är självinstruerande på så sätt att instruktioner ges parallellt med de uppgifter som skall fyllas i. Personkortet läggs separat upp för varje medarbetare i ett projekt, och kan sedan knytas till varje projekt denne deltar i och även uppdateras i och med att behov uppstår.

På sikt kommer alla forskningsrelaterade ansökningshandlingar i Lands-

tinget i Östergötland att knytas till samma grundsystem: ALF-ansökningar, anslaget till Medicinsk forskning och utveckling (även kallat 3-miljonersanslaget), forskningsveckor för medellånga vårdutbildningar samt ansökningar om fondmedel, anslag till gästforskare och om resestipendier. Även inom Jönköpings läns landsting pågår förberedelser för att ansluta sig till samma system.

TÄNK PÅ ...

... att det första gången kan ta lite extra tid att orientera sig i den nya "ansökningsmiljön" – gå in i god tid och ta en titt!

FORSS jubilerar i höst

Festskrift och FORSS-dagar på gång

FORSS jubilerar – tio år har gått sedan starten 1995. Till hösten ska det firas.

– FORSS har under årens lopp sammanlagt delat ut 200 miljoner kronor. Många människor i regionen har haft nytta av FORSS. Det vill vi både sätta på pränt och visa upp, säger Claes Hallert, Östergötlands representant i FORSS.

I en planerad festskrift ska 15 inbjudna forskare från hela regionen berätta hur de dragit nytta av stödet, och hur de i sin tur bidragit till att utveckla FORSS.

En annan satsning är att vid speciella FORSS-dagar låta dem som forskat berätta hur de gjort och hur det gått. Samlingar ska anordnas på olika platser där forskning i FORSS regi ägt rum. Exempelvis kommer FORSS-dagar att hållas i Norrköping den 14 september, i Värnamo 7 oktober och i Kalmar den 13 oktober.

– Vi vill göra det tydligt att forskning inte bara ska förknippas med universitet och högskolor. Många av de som forskat med hjälp av stöd från FORSS arbetar ju till exempel på vårdcentraler och sjukhus, säger Claes Hallert.

Universitetssjukhuset i Linköping ska under hösten anordna forskningsluncher eller bredare presentationer av hur man samverkat med FORSS och Hälsouniversitetet.

– Vi ska också lyfta fram det som FORSS är ensamt om i landet – det regionala samarbetet. Det är en stor poäng att FORSS knutit ihop tre landsting till en region, säger Claes Hallert.

Utomstående granskare har anlits för att bedöma vad FORSS åstadkommit.

– Deras samstämmiga omdöme är att mycket skulle förblivit ogjort om inte FORSS funnits, säger Claes Hallert.

Britta Linebäck

Kvalitetsreg –en guldgru för bättre vå

Entusiastiskt team sprida livsviktiga

– Det finns ett gap mellan det vi vet och det vi gör i hälso- och sjukvården idag. Inte minst data i nationella kvalitetsregister stärker den bilden, säger Boel Andersson-Gäre, FORSS-representant Landstinget i Jönköpings län.

– Men, tillägger hon, det räcker inte att samla data i register – vi måste koppla resultaten till aktivt förbättringsarbete om de ska leda till en bättre vård för befolkningen.

Text: Britta Linebäck
Foto: Anna Ringheim

Tusentals timmar har genom åren lagts ner på att uppdatera register runt om på våra sjukhus. En mängd sjukdomar har nationella kvalitetsregister – höftledsproteser, gråstarr, diabetes och hjärtinfarkter är några. Vårdpersonalen fyller i data, varje patient finns kartlagd. Men vad händer sedan? Blir data-insamlandet bara en rutinåtgärd, som inte leder vidare?

– Tyvärr har det i hög grad varit så, säger Boel Andersson Gäre.

Tillsammans med Mats Bojestig, verksamhetschef vid medicinkliniken i Eksjö, och Göran Henriks, utvecklingsdirektör, Kultorum i Jönköping, kartlägger hon hur registerdata utnyttjas i vården. Gruppen jobbar också, med ekonomiskt stöd från FORSS, för att stödja metodutveckling som leder till nya sätt att lära och förbättra med registren.

En lovande metod är den som först genomfördes mellan Kultorum i Jönköping och VCR, registerhållare för

istren va rd vill kunskaper

Göran Henriks, Boel Andersson-Gäre (bilden) och Mats Bojestig arbetar, med ekonomiskt stöd från FORSS, för att stödja metodutveckling som leder till nya sätt att lära och förbättra med de nationella registren.

Riks-Hia, hjärtinfarkter. 20 team från hjärtintensivavdelningar runt om i landet deltog i ett utvecklingsarbete som gav goda resultat.

– Rätt använda är de nationella registren en guldgruva, säger Mats Bojestig, som var en av de medverkande i projektet.

Utgångspunkten för projektet var ett nationellt register för hjärtinfarkter i Uppsala på Center for Research, UCR. Mätningar över 1990-talets sista fem år användes för att undersöka vårdkvaliteten för hjärtinfarkter.

– Mellan 25 och 50 procent av patienterna har inte fått den vård de borde fått utifrån vetenskapen, säger Göran Henriks.

Inte ens de bästa sjukhusen uppfyller kraven på rätt behandling till mer än 70 procent. Och sjukhusen visade inte på någon större förändring över åren, procentsatsen låg konstant för alla.

Interna jämförelser av egna resultat leder alltså inte till någon förändring i sig. Att registren ofta presenteras som årsrapporter, ett år efter mätningen, bidrar troligen också till att resultatet är lätt att slå ifrån sig.

– För att registren ska göra nytta måste de kunna spridas och jämföras. En av huvudnycklarna till bättre registeranvändning är därför att kunna få fram data via webben, säger Mats Bojestig.

Riks-HIA är ett sådant exempel.

– När siffrorna finns tillgängliga via webben kan vi plötsligt börja använda dem aktivt för att påverka vårt dagliga arbete, säger Mats Bojestig.

– **För att få bättre resultat** krävs nya arbetssätt, som gör att man tar bort variationen i våra prestationer. Vi lär därför ut moderna kvalitetsmetoder som gör arbetssätten pålitliga och reproducerbara. De utgår från att multiprofessionella team mäter och analyserar resultaten regelbundet. Med detta som underlag testas nya arbetssätt, säger Mats Bojestig.

Mätningar under projektets gång berättar om en dramatisk kvalitetshöjning av hjärtinfarktsvård, jämfört med de utsedda kontrollsjukhusen.

Styrka av det goda resultatet går arbetsgruppen vidare. Sedan ett par år utbildar Qulturum sjukvårdsteam i hur kvalitetsregistren kan användas för att förbättra den dagliga vården. 17 team är igång med det nationella diabetesregistret och 9 team med kataraktregistret, som båda är webbaserade.

– Nu är vår ambition att i vetenskapliga artiklar presentera våra resultat. Forskning inom detta område är mycket hett idag. QUICC-studien, som beskriver förbättringsarbetet med utgångspunkt i Riks-HIA, har till exempel varit Hotline på Europeiska kardiolog-

konferenser, säger Mats Bojestig.

Det är också dags att behandla kvalitetsregistren på samma sätt som budgeten, anser arbetsgruppen.

– När det handlar om ekonomi tar man fram resultat varje månad, för analys och diskussion. Det tänkandet måste vi få in här också, säger Göran Henriks.

Att flitig användning av register ger resultat är egentligen ingen nyhet, säger Boel Andersson-Gäre. God samverkan och aktiv registeranvändning har till exempel lyft bröstcancervården i vår sjukvårdsregion till världsklass. Det samma gäller barnleukemivården i Norden, som bland annat aktivt nyttjat register för resultatförbättring sedan 70-talet. I slutet av 1960-talet dog alla barn som drabbades av blodsjukdomen. I dag friskförklaras 80 procent.

Det är alltså bokstavligen en livsviktig uppgift att arbeta för en flitigare registeranvändning, och arbetsgruppen är entusiastisk över den modell man hittat. Flera föreläsningss dagar har anordnats, och mer ska det bli framöver.

– Våra nationella register håller en hög kvalitet. FORSS har en angelägen uppgift att se till att de får ett bra innehåll också i framtiden och nyttjas aktivt för kvalitetsutveckling i vår region. Men för det krävs en koppling till systematisk förbättringsmetodik och forskning om hur det går till, säger Boel Andersson-Gäre. 🍌

Nya ansökningssystemet har fungerat bättre än väntat

Det nya, webbaserade ansökningssystemet har nu varit i drift i ett halvår. Hur det har gått? Över förväntan!

Text: Jolanda Bergsma

Det kanske bästa betyget för det nya webbaserade ansökningssystemet är att ungefär lika många ansökningar kom in i år som tidigare: 128 sökande och minst lika många medarbetare har loggat sig in i FORSS nya ansökningssystem och skrivit en ansökan på webben. Därefter tog 30 granskare sig in i samma system för att bedöma ansökningarna på nätet. Och de flesta hörde över huvudtaget inte av sig till FORSS kansli.

"De flesta barnsjukdomarna borde vara borta vid det här laget"
(Guldskorn nr 7, 2004)

Ansökningssystemet har varit i bruk några år i Västra Götaland vilket har bidragit till att ansökningssamlingen flöt på utan större tekniska problem. En bugg, som uppstod under FORSS ansökningssperiod och som berörde alla, var att medarbetare och handledare inte kunde läsa den ansökan de var medsökande

på. Problemet löstes innan ansökningssperioden gick ut.

"Men vi inbillar oss inte att allt kommer att flyta problemfritt från början"
(Guldskorn nr 7, 2004)

De frågor FORSS-kansliet fick från sökande handlade till stor del om att hitta och göra rätt i det nya systemet, med alla nyheter ett annat system innebär. En stor nyhet, som genererade många frågor och en del frustration, var till exempel att inte bara projektle-

dare utan alla medsökande måste ha ett personkort med CV i systemet.

"Första omgången med ansökan på det nya sättet kan säkert bli jobbig. Många kommer att tycka att det är besvärligt med allt som ska fyllas i"
(Guldskorn nr 7, 2004)

Enkäten bekräftade att det inte var så enkelt att fylla i ansökningsformuläret. Många ansåg att det var (för) omfattande och ifyllandet tidskrävande.

"FORSS-kansliet ska göra förbättringar med hjälp av era kommentarer"
(Guldskorn nr 7, 2004)

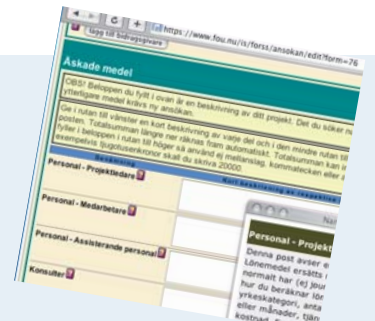
Utifrån enkätsvaren har en del ändringar gjorts i de nya blanketterna, som till exempel:

- Syfte, frågeställning och studiedesign slås ihop till 1 ruta: Syfte/frågeställning/hypotes;
- Metoddelen; från 5 rutor till 2. Kvar blir alltså rutorna Metod-design och metod-datainsamling, och Metod-behandling inklusive powerberäkning;
- Det blir obligatoriskt att lägga till medarbetare.

Exempel på problem/kommentarer som (i alla fall på kort sikt) inte kommer att leda till förändringar:

- Medsökande (medarbetare, handledare) kommer inte ha möjlighet att skriva direkt i ansökan;
- Det går inte att jobba parallellt med två ansökningar samtidigt;
- Det går inte att byta utseende på utskriften.

Även i fortsättningen kommer FORSS att göra förbättringar med hjälp av era frågor och kommentarer.

Mest beröm

Positivt eller ganska positivt.

De 60 personer som svarade på FORSS enkät om vad de anser om digital ansökan var överlag nöjda med den nya modellen.

Att logga in, hitta rätt ansökningsformulär och hitta egna ansökningar är mycket lätt, enligt de svarande. Systemet fungerar också bra rent tekniskt.

Ganska lätt är det att hitta information, hitta personkort/CV och att skriva en ansökan.

Även formulärets upplägg fick omdömen över medel.

Instruktionen för att fylla i formuläret upplevdes som "lagom och mycket tydlig" av drygt hälften av de svarande.

Men när det blev dags att fylla i formuläret fick många problem: 37 "upplevde svårigheter", medan 23 svarade att det gick bra.

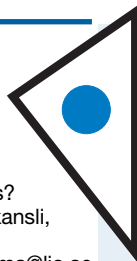
Av de som svarade på enkäten hade drygt 40 skrivit en pappersansökan tidigare, medan 16 aldrig hade gjort det.

Merparten av de som svarade var projektledare eller huvudsökande.

BL

Vill du ha ditt eget ex av Guldskorn?

Eller har du bytt adress?
Hör av dig till FORSS kansli,
tel 013- 22 76 55
e-post: Jolanda.Bergsma@lio.se

FORSS
FORSKNINGSRÅDET I SYDÖSTRA SVERIGE

Kansli: 581 91 Linköping
Tel: 013 - 22 76 55
Fax: 013 - 14 84 98
Ansvarig utgivare: Ulf Ekström
Redaktör: Claes Hallert
Layout: Forma Viva, Linköping
Abonnemang: 013 - 22 76 55
e-post: Jolanda.Bergsma@lio.se

www.forss.ltkalmar.se

Medarbetarna på FORSS kansli har sitt uppdrag på deltid. Detta innebär att den som vill nå kansliet inte alltid kan räkna med att få direkt kontakt. Säkrast nås kansliet via telefon och e-post.